

ISJ BISTRITĂ-NĂȘĂUD

ASOCIAȚIA AUTISM
EUROPA BISTRITĂ

CCD BISTRITĂ-NĂȘĂUD

CONSILIUL JUDEȚEAN
BISTRITĂ-NĂȘĂUDȘCOALA GIMNAZIALĂ
NR. 4 BISTRITĂ

Titlul proiectului: Dezvoltarea de strategii și politici pentru a acorda șanse egale copiilor aparținând grupurilor vulnerabile.

ID PROIECT: PEH095

Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

ACTIVITATEA DE TERAPIE

Cercetările realizate în România reliefează faptul că, de multe ori, școlile de masă sunt nepregătite pentru a primi elevii cu tulburări din spectrul autist și cadrele didactice sunt insuficient instruite în ceea ce privește transmiterea cunoștințelor către copiii cu cerințe educaționale speciale, cum ar fi elevii cu TSA. Paradoxul este că în România nici sistemul de învățământ special nu este suficient de adaptat nevoilor copiilor cu TSA. Există extrem de puține clase speciale structurate conform principiilor terapeutice absolut necesare maximizării potențialului copiilor cu TSA, astfel încât, în afara unui mediu lipsit de cerințe academice și astfel detrimental, aceste unități nu sunt nici ele adaptate caracteristicilor de spectru. Deși nivelul de toleranță al cadrelor didactice este fără precedent, istoric vorbind, iar legislația oferă copiilor cu dizabilități drepturi egale la educație, copiii cu nevoi speciale sunt percepuți, uneori, ca prost crescuți, needucați și necooperanți.

Un raport al University of Birmingham's Autism Centre for Education and Research, publicat recent, arată că multe cadre didactice și de sprijin nu sunt familiarizate cu nevoile copiilor cu TSA și fac mari eforturi să le predea cunoștințele necesare în mod eficient.

”Profesorii se așteptau de la el să se poarte ca toți ceilalți elevi, ceea ce era imposibil”, povestește un părinte. ”Chiar dacă prima școală pe care a frecventat-o avea o bază de resurse pentru copiii din spectrul autist, exista o neînțelegere profundă a caracteristicilor acestei afecțiuni. Nu era vina cadrelor. Dar pur și simplu erau nepregătite”

Practicienii formați în educația pentru autism spun că una din cele mai mari provocări ale viitorului rămâne lipsa de cunoștințe și înțelegere a acestei afecțiuni în rândul cadrelor didactice.

Raportul arată că în SUA, în ciuda eforturilor guvernamentale și a politicii de incluziune a elevilor cu nevoi speciale, școlile de masă întâmpină dificultăți în integrarea copiilor cu TSA. Și pentru ca un copil cu TSA să aibă succes în școala de masă, e nevoie ca școala să vrea să fructifice fiecare oportunitate de învățare a copilului și să colaboreze cu familia.

Însă, uneori, în loc să recunoască dezvoltarea atipică a copiilor și tinerilor din spectru, cadrele didactice tind să îi privească prin ”lentilele normalității” comparând comportamentele acestora cu cele ale copiilor care nu suferă de autism. Unii profesori consideră că pot obliga copiii cu TSA să se comporte precum colegii lor neurotipici sau că, în timp, aceștia vor ”scăpa” într-un fel de autism. Există de asemenea și o confuzie generală cu privire la autism. Uneori, cadrele didactice nu înțeleg că acele comportamente disruptive pot veni la pachet cu o inteligență peste medie, sau au dobândit stereotipii legate de copiii cu TSA, incluzându-i pe toți în aceeași categorie, fără a conștientiza că există diferențe majore în dezvoltarea copiilor cu aceeași tulburare de spectru, care țin atât de dezvoltarea cognitivă cât și de severitatea tulburării, de terapiile de recuperare urmate și de abilitățile generale ale copilului. ”Dacă ai cunoscut un copil cu autism, ai cunoscut doar un copil cu autism, aceștia fiind foarte diferiți în interiorul spectrului”. Sunt cazuri de copii care, deși suferă de o formă de autism, sunt catalogați ca prea ”străluciți” ca să beneficieze de sprijin datorită intelectului peste medie și în ciuda faptului că nu pot colabora cu colegii de aceeași vârstă sau au dificultăți în a înțelege unele instrucțiuni. Statisticile arată că cei cu TSA fac cele mai mari progrese atunci când cadrele didactice oferă

ISJ BISTRITĂ-NĂSĂUD

ASOCIAȚIA AUTISM
EUROPA
BISTRITĂ

CCD BISTRITĂ-NĂSĂUD

CONSILIUL JUDEȚEAN
BISTRITĂ-NĂSĂUDȘCOALA GIMNAZIALĂ
NR. 4 BISTRITĂ

Titlul proiectului: Dezvoltarea de strategii și politici pentru a acorda șanse egale copiilor aparținând grupurilor vulnerabile.

ID PROIECT: PEH095

Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

un program individualizat care vizează problemele de socializare, personale și dificultățile de învățare.

Lipsa sprijinului din partea școlii sau doar percepția lipsei acestuia duce la dificultăți în relația dintre familie și școală, părinții fiind lăsați să lupte singuri pentru educația potrivită a copiilor și să facă în același timp față efectelor autismului, astfel încât devin în scurt timp epuizați psihic și emoțional. Dr Glenys Jones, care a condus cercetarea, spune că există motive de optimism, existând deja modele de bune practici în școli, dar care trebuie să fie diseminate. ”Nu există o rețetă universală deoarece fiecare copil e diferit. nu toți copiii cu autism au nevoie de o școală sau clasă specială, ba mai mult, ei au de profitat enorm de pe urma incluziunii sensibile între copii neurotipici”

Studiul arată că profesorii care lucrează cu copii cu TSA au nevoie de cunoștințe specifice ale nevoilor individuale ale fiecărui copil și informații despre cum să asigure suportul adecvat.

Pe de altă parte, autismul are un impact pervaziv asupra întregii familii, modificând considerabil stilul de viață al fiecărui membru al ei în parte. Membrii familiei care se ocupă de îngrijirea copilului cu autism resimt restricții în rolurile și în activitățile lor, tensiune în relația maritală, acuză slăbirea sănătății fizice și mentale (Shu et al., 2009). Aceștia prezintă un nivel mai crescut de stres, depresie, anxietate și un nivel mai scăzut de bunăstare psihologică în comparație cu părinții copiilor cu o dezvoltare tipică și cu cei ai copiilor cu alte tulburări sau dizabilități (Estes et al., 2009). De aceea este extrem de important sprijinul pe care familia îl primește de la școală/grădiniță și de la comunitate.

Prin proiectul pe care îl desfășurăm, suntem pionieri ai schimbărilor în bine ce vor veni inevitabil în următorii ani în viețile unor copii minunați și mult prea des respinși și neînțeleși.

Multe dintre ciudățeniile și stereotipiile comportamentale asociate cu TSA sunt cauzate de factori ca hiper sau hiposensibilitatea la stimuli senzoriali, dificultăți de înțelegere a situațiilor sociale și dificultăți de a accepta modificarea rutinei. Toate acestea produc anxietate.

Planul de instruire gândit de experții Asociației Autism Europa a inclus strategii de adresare a problemelor senzoriale, predarea abilităților sociale, pregătirea pentru schimbări (spargerea rutinei) și extinderea intereselor. Când au planificat procesul educativ, experții au luat în considerare comportamentele problematice și funcțiile acestora pentru fiecare elev în parte. De pildă, funcția unui comportament disruptiv care interferează cu procesul de învățare și care poate semnala nevoia de obținere a atenției sau evitarea unei sarcini.

E deja de notorietate faptul că o parte-cheie din mecanismul cerebral de procesare a sunetului se maturizează mai încet la copiii cu autism, ceea ce explică precaritatea limbajului asociată cu autismul. Tocmai de aceea, efectul structurării eficiente a spațiului și a sarcinilor pe sistem vizual asupra copiilor cu tulburări din spectrul autist s-a dovedit a fi extrem de benefic, cu rezultate în planul comunicării, socializării, autoreglării emoționale. În fiecare grupă au fost incluși șase copii și după câteva luni de terapie, fiecare a ajuns să lucreze independent.

Experții au procedat la toate adaptările necesare și le oferă cadrelor didactice implicate în procesul educațional al copiilor cu cerințe educative speciale următoarele sugestii adaptate după ghidurile Autism Speaks:

SUMAR AL STRATEGIILOR DE INTERVENȚIE LA CLASĂ

Copii și tineri în situații de risc
Reducerea inegalităților
Antidiscriminare
Incluziune socială

ISJ BISTRITĂ-NĂȘĂUD

ASOCIAȚIA AUTISM
EUROPA
BISTRITĂ

CCD BISTRITĂ-NĂȘĂUD

CONSILIUL JUDEȚEAN
BISTRITĂ-NĂȘĂUDȘCOALA GIMNAZIALĂ
NR. 4 BISTRITĂ

Titlul proiectului: Dezvoltarea de strategii și politici pentru a acorda șanse egale copiilor aparținând grupurilor vulnerabile.

ID PROIECT: PEH095

Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE	STRATEGII DE INTERVENȚIE
<p><u>Dificultăți de limbaj</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tendința de a face comentarii irelevante - tendința de a întrerupe - tendința de a vorbi despre un singur subiect acoperindu-i pe ceilalți - dificultăți de înțelegere a limbajului complex, urmatul indicațiilor și înțelegerea sensului cuvintelor cu sens multiplu 	<ul style="list-style-type: none"> • utilizați benzi desenate (Gray, 1994) pentru a preda abilități de conversație referitoare la problemele specifice • predați comentarii de inițiere a conversației corespunzătoare • învățați elevul să solicite asistență atunci când este confuz • predați abilități de conversație în grup mic • predați regulile și indicii corelați cu așteptarea rândului într-o conversație, când poate să răspundă, întrerupă sau să schimbe subiectul • utilizați conversații înregistrate audio și video • explicați metaforele și cuvinte cu dublu sens • încurajați elevul să solicite repetarea, simplificarea sau scrierea unei instrucțiuni în cazul în care nu o înțelege • faceți pauză între instrucțiuni și verificați înțelegerea • limitați întrebări orale la un număr pe care elevul îl poate gestiona • vizionați clipuri video pentru a identifica expresiile non-verbale și semnificația lor
<p>Insistența pe rutină</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pregătiți elevul pentru potențiala schimbare, ori de câte ori este posibil • Utilizați imagini, pictograme, și povești sociale pentru a indica schimbări iminente
<p>Dificultăți de interacțiune socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • are dificultăți în înțelegerea regulilor de interacțiune socială • poate fi naiv • interpretează literal ceea ce i se spune • dificultăți în citirea emoțiilor altora • nu are tact • are probleme cu distanța socială • are dificultăți în a înțelege "reguli nescrise" și o dată învățate, le aplică rigid • grad redus de conștientizare a spațiului personal 	<ul style="list-style-type: none"> • oferiți așteptări clare și norme pentru comportament • predați (explicit) normele de conduită socială • învățați elevul cum să interacționeze prin povești sociale, modelare și joc de rol • educați colegii despre cum să răspundă deficienței elevului în interacțiunea socială • utilizați alți copii ca modele pentru a indica elevului ce să facă • încurajați jocurile de cooperare • asigurați supraveghere și sprijin pentru elev în pauze și un loc pentru relaxare, dacă este necesar

ISJ BISTRITĂ-NĂSĂUD

ASOCIAȚIA AUTISM
EUROPA
BISTRITĂ

CCD BISTRITĂ-NĂSĂUD

CONSILIUL JUDEȚEAN
BISTRITĂ-NĂSĂUDȘCOALA GIMNAZIALĂ
NR. 4 BISTRITĂ

Titlul proiectului: Dezvoltarea de strategii și politici pentru a acorda șanse egale copiilor aparținând grupurilor vulnerabile.

ID PROIECT: PEH095

Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

	<ul style="list-style-type: none"> • utilizați un sistem de prieteni pentru a ajuta elevul în timpul nestructurat • învățați elevul cum să înceapă, să mențină și să încheie jocul • predați flexibilitatea, cooperarea, și împărțirea • învățați elevul cum să își automonitorizeze comportamentul • structurați grupuri de abilități sociale pentru a oferi oportunitati pentru instruirea directă pe competențe specifice și exersarea în situații reale • predați tehnici de relaxare și stabiliți un loc liniștit în care elevul poate merge pentru a se relaxa • modelați prin imitație și exersați noțiunea de spațiu personal
Gamă restrânsă de interese	<ul style="list-style-type: none"> • limitați discuțiile și întrebările perseverante • setați așteptări clare pentru clasă dar oferiți elevului și oportunitatea de a/și urma interesele • Încorporați și extindeți interesele personale în activități
Concentrare slabă <ul style="list-style-type: none"> • este adesea pe lângă sarcină • ușor de distras • poate fi dezorganizat • are dificultăți de menținere a atenției 	<ul style="list-style-type: none"> • oferiți feedback frecvent și redirecționați asupra sarcinii • descompuneți sarcinile în unități mici • utilizați organizatori vizuali, hărți semantice și sublinieri • oferiți sesiuni de lucru temporizate • reduceți temele pentru acasă • plasați elevul în partea din față a clasei • utilizați indicii non-verbale pentru a atrage atenția
Abilități organizatorice reduse	<ul style="list-style-type: none"> • folosiți orare personale și calendare • mențineți liste de sarcini • ajutați elevul să utilizeze listele de sarcini și liste de verificare • amplasați pictograme pe cutiile de depozitare și dulapuri • utilizați pictograme sugestive în dulapuri
Dificultăți academice <ul style="list-style-type: none"> • de obicei inteligenta medie sau peste medie • memorie bună a informațiilor factuale 	<ul style="list-style-type: none"> • nu presupuneți că elevul a înțeles de are de făcut doar pentru că el sau ea poate repeta informațiile

ISJ BISTRITĂ-NĂSĂUD

ASOCIAȚIA AUTISM
EUROPA
BISTRITĂ

CCD BISTRITĂ-NĂSĂUD

CONSILIUL JUDEȚEAN
BISTRITĂ-NĂSĂUDȘCOALA GIMNAZIALĂ
NR. 4 BISTRITĂ

Titlul proiectului: Dezvoltarea de strategii și politici pentru a acorda șanse egale copiilor aparținând grupurilor vulnerabile.

ID PROIECT: PEH095

Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

<ul style="list-style-type: none"> • ariile de dificultate includ rezolvarea de probleme, înțelegerea, și conceptele abstracte • adesea bun la recunoașterea cuvintelor și poate învăța să citească foarte devreme, dar are dificultati de înțelegere • poate rezolva bine exerciții matematice, dar nu și problemelor 	<ul style="list-style-type: none"> • fii cât mai concret posibil în prezentarea noilor concepte și a materialelor abstracte • utilizați activități de învățare practice în cazul în care este posibil • utilizați organizatori grafici, precum hărți semantice, rețele • descompuneți sarcinile in pasi mai mici sau prezentați-le într-un alt mod • oferiți instruire directă, precum și modelare • arătați exemple a ceea ce i se cere • utilizați sublinieri pentru a ajuta elevul să ia notițe, să organizeze și să clasifice informațiile • evitați suprasarcina verbală • valorificați punctele forte (de exemplu, memoria) • nu presupuneți că elev a înțeles textul citit - verificați înțelegerea, suplimentați instrucțiunile, și folosiți suport vizual
<p>Vulnerabilitate emoțională</p> <ul style="list-style-type: none"> • pot avea dificultăți de adaptare socială și la solicitările emotionale ale mediului școlar • se stresează ușor, din cauza inflexibilității • predispus la anxietate • adesea are stima de sine scazuta • pot avea dificultati de tolerare a greșelilor • pot fi predispuși la depresie • pot avea reacții de furie și izbucniri temperamentale 	<ul style="list-style-type: none"> • oferiți laude și încurajări pozitive și spune-i elevului ce a făcut sau ce face bine • învățați elevul să ceară ajutor • predați tehnici pentru a face față situațiilor dificile și stresului, cum ar fi strategiile de relaxare • folosiți strategii de repetiție • oferiți experiențe în care persoana poate face alegeri • ajutați elevul să își înțeleagă comportamentul și reacțiile celorlalți • educați ceilalți elevi • utilizați colegii ca suport, implicați-i în rețeaua de sprijin a elevului cu autism
<p>Sensibilități senzoriale</p> <ul style="list-style-type: none"> • sensibilitățile cele mai comune implica cele la sunet și atingere, dar pot include, de asemenea, și sensibilități gustive, la intensitatea luminii, la culori și arome • tipuri de zgomot care pot fi percepute ca extrem de disturbante sunt: A. zgomote bruște, neașteptate cum ar fi apelul telefonic, alarma de incendiu, soneria B. zgomote ascuțite continue 	<ul style="list-style-type: none"> • fiți conștienți de faptul că niveluri normale de stimulare auditivă și vizuală pot fi percepute de elev ca prea intense sau prea slabe • mențineți nivelul de stimulare în limitele capacității elevului de a face față • evitați sunetele percepute ca dureroase, atunci când este posibil • folosiți muzica pentru a camufla anumite sunete • minimalizarea zgomotului de fond

ISJ BISTRITĂ-NĂSĂUD

ASOCIAȚIA AUTISM
EUROPA
BISTRITĂ

CCD BISTRITĂ-NĂSĂUD

CONSILIUL JUDEȚEAN
BISTRITĂ-NĂSĂUD

ȘCOALA GIMNAZIALĂ
NR. 4 BISTRITĂ

Titlul proiectului: Dezvoltarea de strategii și politici pentru a acorda șanse egale copiilor aparținând grupurilor vulnerabile.

ID PROIECT: PEH095

Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

C. sunete confuze, multiple sau complexe, cum sunt cele din centrele comerciale	<ul style="list-style-type: none"> • utilizarea dopurilor pentru urechi, dacă zgomotul sau reacția la el sunt extreme • predați și modelați strategii de relaxare și folosiți diversivitatea pentru a reduce anxietatea • oferiți oportunități și spațiu de liniște • asigurați un spațiu de muncă independentă, care este liber de stimuli senzoriali deranjanți pentru elev
---	---

Coordonator activitate de evaluare și terapie
Ana Dragu